

Analyse

5. november 2025

Tre gange højere forsvarsudgifter i Europa end i Rusland, men Europa får kun 45 pct. større militær kapacitet

Af Rasmus Richter Salmon

Det danske forsvarsbudget er blevet øget markant de seneste år. I sommeren besluttede NATO, at medlemslandene i 2035 skal bruge mindst 3,5 pct. af BNP på forsvaret. Beslutningen er truffet i en tid med stigende geopolitiske spændinger – herunder Ruslands invasion af Ukraine, spekulationer om en mulig fremtidig kinesisk invasion af Taiwan og en mere uforudsigelig amerikansk tilgang til NATO-samarbejdet. Oprustning handler dog ikke kun om, hvor mange penge der bruges, men også om, hvor meget militær kapacitet man får for pengene. I denne analyse undersøger vi derfor, hvor meget forsvar NATO, Rusland og Kina reelt kan købe for deres militærbudgetter, når der tages højde for forskelle i prisniveau mellem landene.

- I 2024 udgjorde NATO-landenes samlede forsvarsbudget 1.506 mia. amerikanske dollars. Heraf stod de europæiske medlemslande for 454 mia. dollars, mens USA alene stod for 997 mia. dollars.
- Kinas og Ruslands forsvarsbudgetter udgjorde i 2024 henholdsvis 314 mia. og 149 mia. amerikanske dollars. De europæiske NATO-lande bruger dermed tre gange så mange penge på forsvaret som Rusland. En direkte sammenligning af budgetterne kan dog give et misvisende billede af styrkeforholdet, da prisniveauet for militærudgifter er væsentligt lavere i Rusland end i mange NATO-lande.
- Korrigerer man for forskelle i prisniveauet for militær, svarer budgetterne til, at de europæiske NATO-lande samlet kan købe 44 pct. mere militær kapacitet end Rusland.
- Hvis alle NATO-lande øger deres forsvarsudgifter til præcis 3,5 pct. af BNP, vil forskellen stige, så de europæiske NATO-lande vil kunne opretholde et militær, der er 2,5 gange større end Rusland.

Kontakt

Økonom
Rasmus Richter Salmon
Tlf. 3141 2345
E-mail ras@kraka.dk

1. Sammenfatning

Geopolitisk usikkerhed kræver oprustning

De seneste års geopolitiske uro har verden over øget fokusset på militær oprustning. Ruslands invasion af Ukraine, og USA's til tider vaklende opbakning til NATO, har styrket opmærksomheden på, at de europæiske lande i højere grad selv skal kunne håndtere sikkerhedspolitiske trusler. En mere selvstændig europæisk sikkerhedspolitik kræver, at de europæiske hære kan matche, og afskrække, de militære kapaciteter hos de lande, der i dag udgør en trussel.

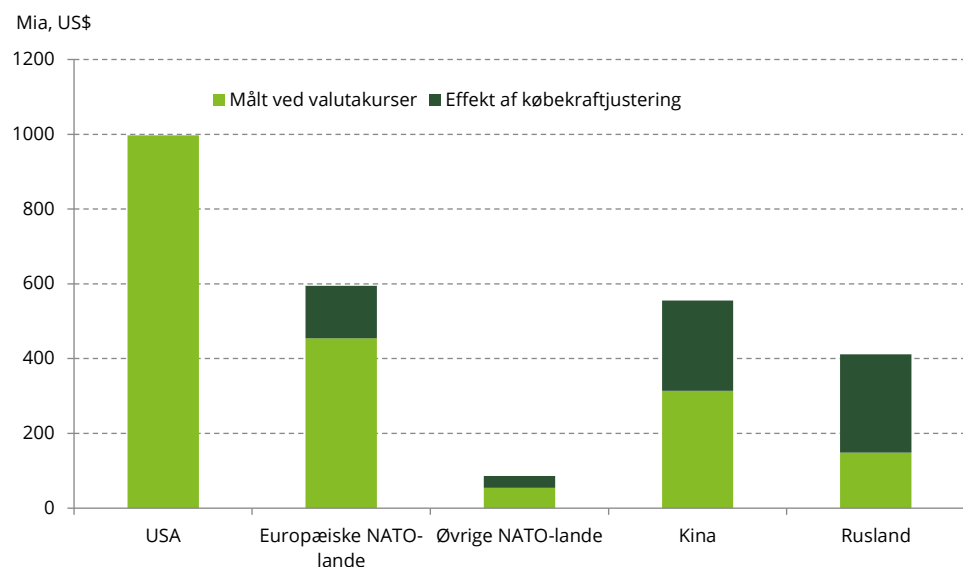
NATO bruger flere penge på militær end Rusland og Kina

En simpel sammenligning af forsvarsbudgetternes størrelse viser, at NATO-landene samlet set bruger over tre gange så meget på forsvaret som Rusland og Kina tilsammen. De europæiske NATO-lande står alene for omtrent det samme beløb som Rusland og Kina tilsammen. Men fordi prisniveauet varierer mellem landene, kan direkte sammenligninger af militære udgifter give et misvisende billede af styrkeforholdet. Der er fx forskel på, hvad det koster at aflønne soldater eller indkøbe militært udstyr i de enkelte lande. Kraka og Deloitte har tidligere analyseret udgiftsfordelingen ved et scenarie, hvor USA forlader NATO, jf. Jørgensen og Viknes (2025). Dengang blev prisniveauer ikke inddraget, da de ikke indgår i NATO's udgiftsfordeling. I denne analyse, hvor NATO sammenlignes med Kina og Rusland, anvender vi den metode, der giver det mest robuste sammenligningsgrundlag.

Lavere priser i Kina og Rusland udligner NATO-fordel

Prisjustering af militære udgifter viser tydeligt, at det er markant billigere at opretholde et militær i Rusland og Kina. Disse lande får således væsentligt mere for deres forsvarsbudgetter end NATO-landene. Justeret for prisniveauer kan NATO samlet set købe omkring 70 pct. mere militær kapacitet end Rusland og Kina tilsammen. De europæiske NATO-lande alene kan derimod kun købe omkring 40 procent mindre militær end Rusland og Kina tilsammen, selvom deres forsvarsbudgetter er på samme niveau, jf. figur 1. Sammenligner man de europæiske lande og Rusland, kan de europæiske lande købe ca. 45 pct. mere militær end Rusland selvom de europæiske landes forsvarsbudgetter er ca. tre gange større end Ruslands.

Figur 1 Militærudgifter købekraftjusteret, 2024

Anm.: "Europæiske NATO-lande" er alle NATO-medlemmer som også er EU-medlemmer eller aktivt forhandler om EU-medlemskab (Albanien, Montenegro og Nordmakedonien), samt Storbritannien og Norge. "Øvrige NATO-lande" dækker over Canada og Tyrkiet. Grundet ufuldstændigt data er det ikke muligt at estimere købekraftpariteter for Albanien, Luxemburg, Montenegro og Nordmakedonien. For Albanien, Montenegro og Nordmakedonien anvendes pariteten for Bulgarien. For Luxemburg anvendes pariteten for Schweiz.

Kilde: Egne beregninger på SIPRI Military Expenditure Database og militaryppp.com

NATO skal ruste op med omtanke

Selvom NATO-landene bruger væsentligt flere penge på forsvaret, betyder de lavere prisniveauer i Rusland og Kina, at disse lande får langt mere militær kapacitet for pengene. Det er en vigtig pointe ift. planlægningen af fremtidige forsvarsbudgetter. NATO har besluttet, at medlemslandene frem mod 2035 skal øge deres forsvarsudgifter til 3,5 pct. af BNP. Det er en markant stigning, særligt for de europæiske NATO-lande. Men store budgetter er ikke i sig selv en garanti for høj militær kapacitet. Det er også i høj grad vigtigt, hvor omkostningseffektivt midlerne anvendes. Derfor bør NATO-landene sikre sig, at oprustningen sker så effektivt som muligt.

2. Tre gange højere forsvarsudgifter i Europa end i Rusland, men Europa får kun 45 pct. større militær kapacitet

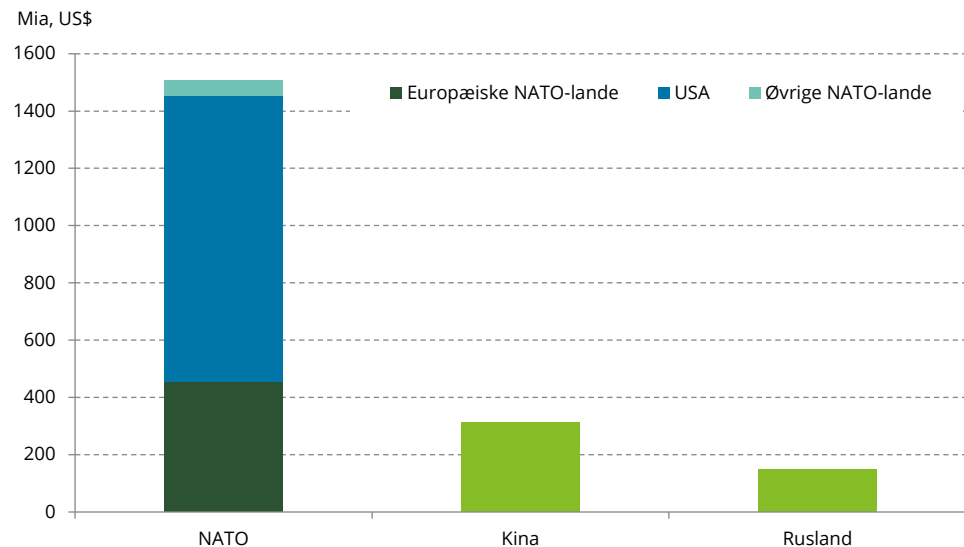
Europa står over for et nyt geopolitisk trusselsbillede

De sikkerhedspolitiske rammebetingelser for Europa har ændret sig markant i løbet af den seneste tid. Ruslands invasion af Ukraine har bragt konventionel krig tilbage til det europæiske kontinent. Samtidig skaber voksende spændinger mellem USA og Kina øget usikkerhed om den globale magtbalance. Europas afhængighed af USA's sikkerhedsgaranti er igen blevet et centralt spørgsmål, ikke mindst i lyset af en mere uforudsigelig amerikansk udenrigspolitik. I denne situation forventes det, at NATO-landene, og i særlig grad de europæiske medlemslande, tager et større ansvar for egen sikkerhed. Det rejser et centralt spørgsmål: Hvor meget forsvar får forskellige lande egentlig for pengene?

Forsvarsbudgetter omregnes til fælles valuta

For at kunne sammenligne militærudgifterne på tværs af lande, er det nødvendigt at konvertere udgifterne til en fælles valuta. I Danmark opgøres militærudgifterne selvfølgelig i kroner, mens udgifterne i USA og Storbritannien opgøres i henholdsvis dollars og pund. Den simpleste metode til at konvertere til en fælles valuta, er at anvende de markedsbaserede valutakurser. Dvs. hvor mange kroner kan man veksle en dollar til. I figur 2 er de forskellige landes militærudgifter omregnet til amerikanske dollars pba. de markedsbaserede valutakurser.

Figur 2 Sammenligning af militærudgifter i Rusland, Kina og NATO, 2024

Anm.: Omregnet til USD pba. markedsbaserede valutakurser. "Europæiske NATO-lande" er alle NATO-medlemmer som også er EU-medlemmer eller aktivt forhandler om EU-medlemskab (Albanien, Montenegro og Nordmakedonien), samt Storbritannien og Norge. "Øvrige NATO-lande" dækker over Canada og Tyrkiet.

Kilde: Egne beregninger på SIPRI Military Expenditure Database

NATO's budget er langt større end Kinas og Ruslands

Det samlede forsvarsbudget for NATO-landene udgør over 1.500 mia. dollars. Dette er over 10 gange større end Ruslands og næsten 5 gange større end Kinas. Umiddelbart peger dette i retning af, at NATO burde stå væsentligt stærkere end både Rusland og Kina.

Europa bruger flere penge på forsvar end Rusland

Næsten to tredjedele af det samlede forsvarsbudget blandt NATO-landene kommer fra USA, og USA udgør således en stor del af forklaringen på den store forskel i forsvarsbudgetter mellem NATO og Rusland/Kina. De europæiske NATO-lande anvender 454 milliarder dollars på forsvar, mens Kina og Rusland anvender henholdsvis 314 milliarder og 149 milliarder. De europæiske lande bruger altså ca. tre gange mere end Rusland på forsvar, og ca. 50 pct. mere end Kina. Rusland og Kina bruger tilsammen omtrent det samme som de europæiske NATO-lande.

Udgifter viser potentialet for militær styrke

Militærundergifter giver dog ikke et fuldstændigt billede af det militære styrkeforhold mellem to lande, da udgifterne kun giver et billede af, hvor mange nye ressourcer der bliver tilført militæret. I en egentlig krigssituation vil styrkeforholdet mellem to landes forsvar afhænge af en lang række faktorer. Det afhænger bl.a. af, om man de seneste år har kunnet opbygge lager eller om man allerede har været i krig og derfor har brugt af lageret. Dertil kommer faktorer som fx, om man er den angribende eller forsvarende part, soldaternes moral og kamperfaring, militære kommandostrukturer osv. Militærbudgetterne vil dog stadig give en indikation af, hvor stærk en hær et land potentielt kan opbygge. En sidste faktor, som kan påvirke hvor meget militær styrke, et land kan købe for et givent budget, er prisniveauet i landet.

Forskelle i priser skaber forskelle i købekraft

For at få en retvisende sammenligning af, hvor meget militærkapacitet de enkelte lande reelt kan købe for deres forsvarsbudgetter, er det nødvendigt at tage højde for forskelle i prisniveauer. På tværs af lande kan den samme ydelse eller vare variere i pris, i en grad som ikke direkte kan forklares af valutakurserne. Et eksempel på dette er det såkaldte "Big Mac Index", der sammenligner prisen på en Big Mac burger fra McDonalds i forskellige lande. Indholdet af en Big Mac er ret ens på tværs af forskellige lande, men alligevel er en Big Mac markant dyrere i Danmark end i Rumænien, hvis man omregner ved hjælp af valutakurser.¹ Ideen bag købekraftjustering er at bruge de faktiske priser på varer i stedet for valutakurser. Hvis den samme burger koster 30 kroner i Danmark og 3 euro i Tyskland, bliver den købekraftjusterede kurs 10, selvom valutakursen mellem kroner og euro er ca. 7,5. I praksis anvendes en større sammensat kurv af varer, når man købekraftjusterer, som tilsammen kan afspejle mere generelle forskelle i prisniveauerne landene imellem.

Anvender specifik købekraftjustering for militærundergifter

Robertson (2021) benytter en specifik tilgang til købekraftjustering af militærundergifter i sin undersøgelse af internationale militærundergifter. I stedet for kun at anvende standard købekraftpariteter beregner Robertson (2021) et militært prisindeks, der reflekterer omkostningerne ved både personel, materiel og infrastruktur. Metoden er beskrevet i boks 1. Denne justering giver et mere præcist billede af de reelle ressourcer, der anvendes på forsvar i forskellige lande, og muliggør dermed en mere nøjagtig sammenligning af militærundergifterne på globalt plan.

Markant billigere at have militær i Rusland end USA

I figur 3 er militærundergifterne justeret for prisniveauet pba. metoden fra Robertson (2021). Justeringen er foretaget relativt til USA. Per definition påvirkes USA derfor ikke af købekraftjusteringen. Ruslands købekraftjusterede forsvarsudgifter er, sammenholdt med USA, over dobbelt så høje som ved opgørelsen i valutakurser. Det skyldes det, at det er væsentligt billigere at drive militær i Rusland end i USA. Nærmere bestemt er prisniveauet for forsvar under halvt så højt i Rusland ift. USA. Metoden bag købekraftjusteringen tager i bedst muligt omfang højde for kvalitetsforskelle i varer produceret i forskellige lande. Der vil dog altid være en vis usikkerhed, når man sammenligner pris- og kvalitetsdata på tværs lande.

Europa foran Rusland når man tager højde for priser

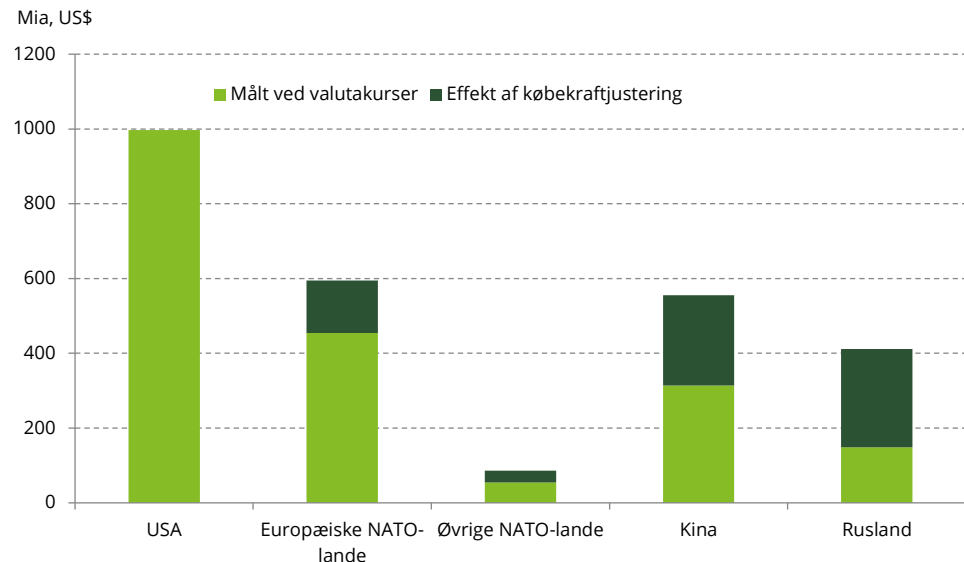
Prisniveauet i Rusland er også væsentlig lavere end i de europæiske NATO-lande. Sammenligningen med valutakurser viser, at de europæiske lande bruger ca. tre gange så mange penge på militær som Rusland, men grundet det lavere prisniveau i Rusland, kan de europæiske lande blot købe ca. 45 pct. mere militær end Rusland. Her skal man dog tage højde for, at Rusland i de seneste år har oprustet. Således anvender Rusland i 2024 hele 7,1 pct. af BNP på militærundergifter, mens de i 2021 før invasionen af Ukraine brugte 3,6 pct. af BNP. I samme periode har Danmark oprustet fra 1,3 pct. af BNP til 2,4 pct.² Begge lande har altså oprustet, men for Rusland har oprustningen

¹ <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/big-mac-index-by-country>

² Kilde: SIPRI Military Expenditure Database

været væsentlig højere. Det skal desuden bemærkes, at det ikke er alle europæiske lande, som har oprustet i samme omfang som Danmark.

Figur 3 Købekraftjusterede militærudgifter, 2024

Anm.: "Europæiske NATO-lande" er alle NATO-medlemmer som også er EU-medlemmer eller forhandler om EU-medlemskab (Albanien, Montenegro og Nordmakedonien), samt Storbritannien og Norge. "Øvrige NATO-lande" dækker over Canada og Tyrkiet. Grundet ufuldstændigt data er det ikke muligt at estimere købekraftpariteter for Albanien, Luxemburg, Montenegro og Nordmakedonien. For Albanien, Montenegro og Nordmakedonien anvendes pariteten for Bulgarien. For Luxemburg anvendes pariteten fra Schweiz.

Kilde: Egne beregninger på SIPRI Military Expenditure Database og militaryppp.com

Kina og Rusland har høj købekraft for militærudgifter

Rusland og Kina har et markant lavere prisniveau for militærudgifter end NATO-landene. Sammenligner man de europæiske NATO-lande og Rusland, ses det, at de europæiske lande bruger tre gange så mange penge som Rusland på militær. Justerer man for købekraft, får de europæiske NATO-lande dog kun ca. 45 pct. mere forsvar for pengene. Sammenligner man alle NATO-landenes forsvarsudgifter med de samlede forsvarsudgifter for Rusland og Kina, tegner sig samme billede. NATO's udgifter er over tre gange så høje, som Ruslands og Kinas tilsammen, når man sammenligner pba. valutakurser. Når man købekraftsjusterer, får NATO-lande i stedet kun ca. 70 pct. mere forsvar for pengene. En direkte sammenligning af budgetterne giver derfor et misvisende billede af styrkeforholdet, da de russiske og kinesiske priser er markant lavere.

NATO har aftalt oprustning

I juni 2025 besluttede medlemmerne af NATO, at hvert medlemsland fremover skal bruge mindst 3,5 pct. af BNP på direkte forsvarsudgifter.^{3,4} Derfor regner vi på, hvor store købekraftjusterede forsvarsbudgetter NATO-landene ville have, hvis de anvendte 3,5 pct. af BNP på forsvaret. Beregningen tager udgangspunkt i, hvordan BNP ser ud i dag, og der indregnes ikke afledte effekter som fx at større militærudgifter kan have en indvirkning på prisniveauet. Beregningerne illustrerer, hvordan styrkeforholdet kan blive efter oprustningen, givet at prisniveauerne ikke ændrer sig, og at de andre lande ikke også rustet yderligere op.

Europa kan matche USA ved 3,5% af BNP og lavere priser

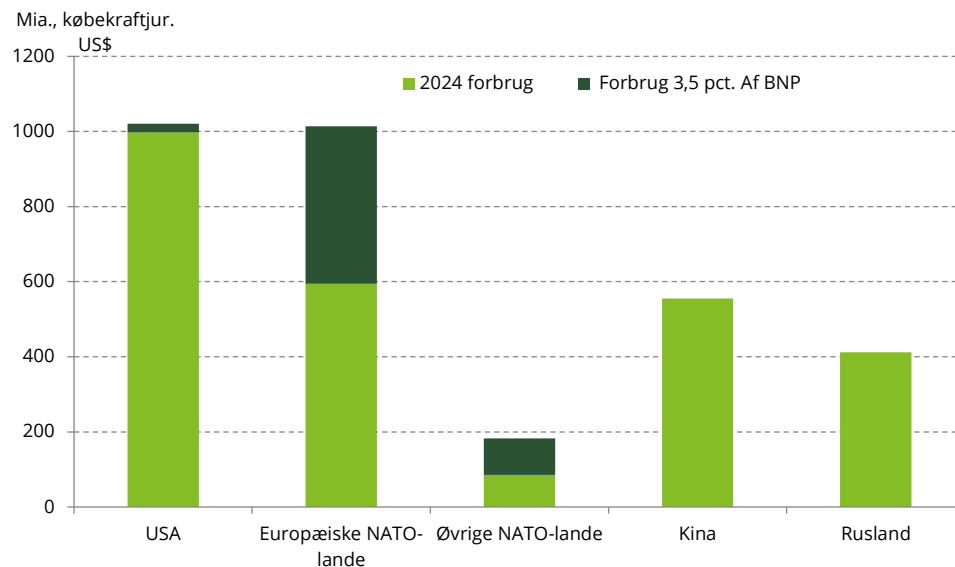
Hvis de europæiske NATO-lande i dag brugte 3,5 pct. af BNP på forsvaret, ville de have samme købekraftjusterede militærbudget som USA, jf. figur 4. Det kan tilskrives to effekter: dels at en række europæiske lande i dag anvender noget under 3,5 pct. af BNP på forsvaret, og dels at de fleste europæiske lande har lavere militærpriser end USA. Sammenligner man de europæiske

³ https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_236516.htm

⁴ Desuden er det besluttet at NATO-landene skal anvende 1,5 pct. af BNP på andre sikkerhedsforanstaltninger. Sikkerhedsforanstaltninger kan udgøre udgifter, som ikke direkte er militærrelaterede, fx udgifter til infrastruktur. Som udgangspunkt er det altså alene de 3,5 pct. af BNP, der vil indgå i forsvarsbudgetterne.

NATO-lande med Rusland i scenariet, hvor NATO-landene bruger 3,5 pct. af BNP, er de købekraftjusterede udgifter to en halv gange større i de europæiske lande end i Rusland.

Figur 4 Købekraftsjusterede militærudgifter i scenarie for øget militærforbrug i NATO

Anm.: "Europæiske NATO-lande" er alle NATO-medlemmer som også er EU-medlemmer eller forhandler om EU-medlemskab (Albanien, Montenegro og Nordmakedonien), samt Storbritannien og Norge. "Øvrige NATO-lande" dækker over Canada og Tyrkiet. For Albanien, Montenegro og Nordmakedonien anvendes pariteten for Bulgarien. For Luxemburg anvendes pariteten fra Schweiz. Island har ingen militærudgifter i dag, og der er ikke beregnet udgifter i fremtiden. Det antages, at alle øvrige lande bruger 3,5 af BNP. Polen bruger i dag 4,15 pct. af BNP, og forudsættes at reducere sit forbrug i 3,5 pct.-scenariet. Ændringer i militærudgifter antages ikke at påvirke prisniveauet.

Kilde: Egne beregninger på SIPRI Military Expenditure Database og militaryppp.com

Europæisk oprustning skal være effektiv

Når man tager højde for forskelle i pris på militær, står det klart, at Europa ikke ligger så langt foran Kina og Rusland, som det umiddelbart kan se ud til, hvis man anvender traditionelle valutakurser. I takt med, at de europæiske lande opruster til 3,5 pct. af BNP, vil de europæiske lande potentielt kunne matche USA's styrke. Forudsætningen er dog, at midlerne udnyttes effektivt. Der findes argumenter for, at de europæiske lande kan have svært ved at opnå en lige så effektiv oprustning som USA. Fx har de europæiske NATO-lande 29 forskellige nationale forsvar, hvilket kan give udfordringer med koordinering pga. forskelligartede og inkompatible våbensystemer, ukoordinerede indkøb osv.

Boks 1 Sådan har vi justeret for forskelle i prisniveauer

Forsvarsudgifterne er justeret pba. estimerne fra Robertson (2021). Nedenfor beskrives metoden i overordnede træk.

Robertson argumenterer for, at forsvarsudgifterne kan opdeles i tre hovedkomponenter: mandskab, udstyr og operationel service. Mandskab dækker over aflønning af personale. Udstyr dækker over køb af militærudstyr, fx kampvogne og fly. Operationel service dækker over omkostninger til fx administration, transport, opbevaring af udstyr og indkvartering af soldater.

For hver af disse komponenter beregnes prisniveauet i land A. Prisen på mandskab bestemmes ud fra lønniveauet i land A's forsvar, når der justeres for forskelle i kvaliteten af personale, målt ved antal års skolegang.

For udstyr anvendes prisniveauet for maskiner og udstyr, der anvendes til industriel produktion. Konkret anvendes prisdata fra Verdensbanken, hvor priser for maskiner af samme kvalitet sammenlignes. Disse maskiner kan både være produceret i land A eller købt fra udlandet. Det antages, at prisforskelle på maskiner til civile formål også vil afspejle sig i prisforskelle på militært udstyr. Der kan være tilfælde, hvor denne antagelse ikke er retvisende, fx hvis sanktioner gør, at et land ikke kan købe militærudstyr til markedspriser, eller hvis der findes teknologiske eller kvalitetsmæssige forskelle på militærudstyr, som ikke afspejles i forskelle på civilt udstyr.

Prisniveauet for operationel service sættes til det generelle prisniveau i land A, målt ved en general købekraftsparitet. Dette valg bygger på en antagelse om, at operationel service dækker over en bred vifte af varer og tjenester, hvor forsvaret ikke forventes at have særlige priser.

Den militære købekraftparitet for land i relativt til land k regnes dermed ved Törnqvist-indekset:

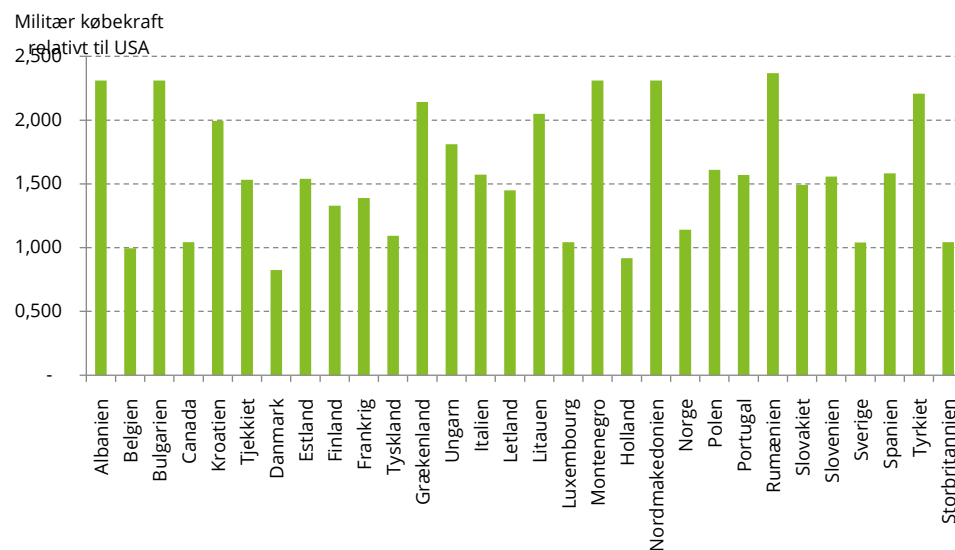
$$e_{i,k} = w_{i,k}^{\theta_w} \cdot \rho_{i,k}^{\theta_p} \cdot r_{i,k}^{\theta_r}$$

Hvor w angiver det relative forhold i prisniveauet for mandskab mellem land i og k, ρ angiver den relative prisforskel for udstyr og r den relative prisforskel i operationel service. $\theta_w, \theta_p, \theta_r$ angiver den gennemsnitlige udgiftsandel på tværs af land i og k, for henholdsvis mandskab, udstyr og operationel service.

I analysen måles prisniveauet i alle lande relativt til prisniveauet i USA. Derfor er der ingen effekt på USA, når der justeres for købekraft.

3. Bilag:

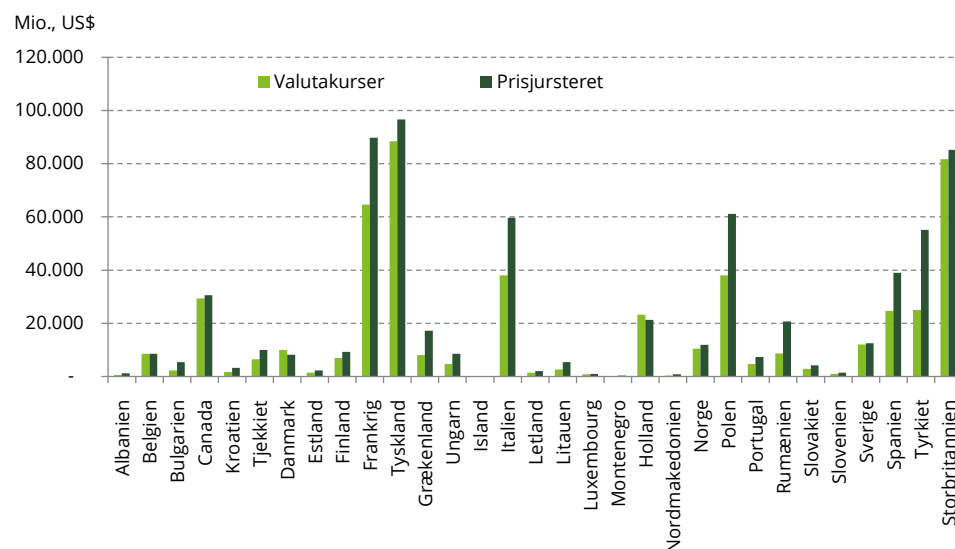
Figur 5 Den militære købekraft relativt til USA, 2024

Anm.: Aksens angiver prisniveauet på militær i det pågældende land relativt til USA. En værdi på 2 angiver, at priserne er halvt så lave som de markedsbaserede valutakurser til tilsvarende. For Albanien, Montenegro og Nordmakedonien anvendes købekraften for Bulgarien. For Luxembourg anvendes købekraften fra Schweiz.

Kilde: Egne beregninger på militaryppp.com

Figur 6 Militærudgifter for NATO-lande undtagen USA, 2024

Anm.: For Albanien, Montenegro og Nordmakedonien anvendes pariteten for Bulgarien. For Luxembourg anvendes pariteten fra Schweiz.

Kilde: Egne beregninger på SIPRI Military Expenditure Database og militaryppp.com

4. Litteratur

Robertson, Peter .E., (2021). The real military balance: International comparisons of defense spending. Review of Income and Wealth

Jørgensen, Andreas Lund & Viknes, Vithusha (2025). Opretholdelse af NATO's styrke uden USA kræver tredobling af bl.a. dansk forsvarsbudget, Kraka-Deloitte, 25. januar 2025.